

Anonimizirana različica

Prevod

C-415/22- 1

Zadeva C-415/22

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

20. junij 2022

Predložitveno sodišče:

Tribunal du travail francophone de Bruxelles (Belgija)

Datum predložitvene odločbe:

9. junij 2022

Tožča stranka:

JD

Tožena stranka:

Acerta - Caisse d'assurances sociales ASBL

Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (Inasti)

État belge

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni
prevedeno)

[...] (ni
prevedeno)

[...] (ni
prevedeno)

Datum razglasitve:
9.6.2022

[...] (ni
prevedeno)

[...] (ni
prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

Zadeva:

prispevki za socialno
varnost samozaposlenih

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

[administrativne navedbe]

**Tribunal du travail francophone de
Bruxelles (delovno sodišče v Bruslju za postopke v francoščini)**

11. senat

Sodba

V ZADEVI:

JD, [...] (ni prevedeno)

s stalnim prebivališčem [...] (ni prevedeno) v [...] (ni prevedeno), TERVUREN,
tožeča stranka,

[...] (ni prevedeno) [ime pooblaščenca *ad litem*];

PROTI:

1. ASBL ACERTA – Caisse d'Assurances Sociales pour travailleur[s]
indépendant[s], [...] (ni prevedeno)

s sedežem [...] (ni prevedeno) v [...] (ni prevedeno), BRUSELJ,

tožena stranka pri ugovoru zoper plačilni nalog,

[...] (ni prevedeno) [ime pooblaščenca *ad litem*];

**2. Institut National d'Assurances Sociales pour Travailleurs Indépendants
(nacionalni zavod za socialno zavarovanje samozaposlenih oseb, v
nadaljevanju: [...] (ni prevedeno) I.N.A.S.T.I.), [...] (ni prevedeno)**

s sedežem [...] (ni prevedeno) v [...] (ni prevedeno), BRUSELJ,

tožena stranka,

[...] (ni prevedeno) [ime pooblaščenca *ad litem*];

3. ÉTAT BELGE, ki jo zastopata Franck VANDENBROUCKE, podpredsednik
vlade ter minister za socialne zadeve in javno zdravje [...] (ni prevedeno), in
David CLARINVAL, minister za srednje razrede, samozaposlene, mala in srednje
velika podjetja ter kmetijstvo, institucionalne reforme in demokratično prenovo
[...] (ni prevedeno) [ime pooblaščenca *ad litem*];

* * * *

[...] (ni prevedeno) [običajna postopkovna navedba]

Pooblaščenec tožeče stranke je 15. januarja 2021 v sodnem tajništvu predložitvenega sodišča vložil tožbo zoper odločitev, po kateri je bila tožeča stranka po uradni dolžnosti – čeprav gre za evropskega uradnika (z britanskim državljanstvom), rojenega 4. oktobra 1940 in upokojenega 18. marca 2006 – od 12. februarja 2007 vključena v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe, ker je v Belgiji opravljala naslednje dejavnosti:

- od februarja 2007 do junija 2020 v zvezi z raziskavami in razvojem na področju naravoslovnih znanosti,
- od marca 2016 do marca 2020 funkcijo predsednika upravnega odbora združenja a.s.b.l. [...] (ni prevedeno) [ime združenja], in
- od oktobra 2018 do oktobra 2020 funkcijo predsednika združenja a.s.b.l. [...] (ni prevedeno) [ime združenja];

[...] (ni prevedeno)

[običajne postopkovne navedbe].

Tožba je v bistvu obrazložena na naslednji način:

„[...]“

Sodišče je v **sodbi z dne [1]0. maja 2017** [*Wenceslas de Lobkowicz/Ministère des Finances et des Comptes publics*, C-690/15], [...] (ni prevedeno) potrdilo:

- (1) da je sistem socialne varnosti za uradnike in uslužbence EU (EUSS) po naravi enak sistemom socialne varnosti iz Uredbe št. 883/2004, ker je **primaren, obvezen in celovit**, in
- (2) da se zato načela iz sodbe „De Ruyter“ uporabljajo za uslužbence Evropske unije ter (3) da **posledično uslužbencem EU ni dovoljeno naložiti dajatev za socialno varnost, s katerimi se financira sistem socialne varnosti države članice[...]**

Ker za tožečo stranko IZKLJUČNO in OBVEZNO velja poseben sistem socialne varnosti in zdravstvenega zavarovanja Evropske unije (EUSS), ki ji zagotavlja celovito socialno varstvo, je načelo uporabe enega sistema socialne varnosti prepovedovalo zavodu INASTI, da jo „*prisilno*“ vključi v belgijski sistem socialne varnosti, v okviru katerega ni upravičena do nobenega prejemka, ne glede na to, ali se zanj plačujejo prispevki ali ne. **13 let je prispevala izgubljen sredstva...**“;

Prvotožena stranka

- najprej trdi glede prava, da je „kumuliranje pokojnine in opravljanja poklicne dejavnosti samozaposlene osebe, zaradi česar se uporablja kraljevi odlok št. 38,

dopustno, če poklicni dohodek iz te dejavnosti samozaposlene osebe ne presega določene zgornje meje, in sicer do 31. 12. 2014. Od 1. januarja 2015 smejo osebe, stare 65 let in več, zaslužiti neomejen dodaten dohodek[.]

(in da)

bi [p]resoja, da upokojenemu evropskemu uradniku, ki je samozaposlen v Belgiji, ni treba plačevati prispevkov za socialno varnost, lahko povzročila kršitev enakega obravnavanja med uradniki Unije in [vsemi] drugimi uradniki ali samozaposlenimi ali zaposlenimi v Belgiji, saj bi bili samo evropski uradniki oproščeni plačila prispevkov za socialno varnost samozaposlenih.

Prispevki za socialno varnost, ki jih plačujejo upokojenec, ki po dopolnitvi upokojitvene starosti – torej poleg statusa upokojenca – še naprej opravljajo samostojno dejavnost, so solidarnostni prispevki [...]“;

– nato glede dejstev podredno navaja, da je treba glede na dopis [...] (ni prevedeno) z dne 28. decembra 2020, ki ga je takrat prejela, ob upoštevanju petletnega zastaralnega roka prvotno zahtevani znesek 50.732,50 EUR znižati na 35.209,22 EUR;

Sotoženi stranki pa v bistvu navajata, da je zakonodajalec Unije na podlagi člena 14 Protokola (št. 7) o privilegijih in imunitetah Evropske unije (UL EU C 326, 26.10.2012, str. 266-272) določil sistem socialnovarstvenih dajatev, ki veljajo za uradnike in druge uslužbenke Unije.

To je predmet Kadrovskih predpisov, določenih z Uredbo Sveta št. 31 (EGS), 11 (ESAE) z dne 18. decembra 1961 (UL EGS P 045, 14.6.1962, str. 1385), ki so bili od takrat večkrat spremenjeni (v nadaljevanju: Kadrovski predpisi).

V skladu s členom 72(1) Kadrovskih predpisov so aktivno zaposleni evropski uradniki upravičeni do zdravstvenih storitev v okviru skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: SSZZ). Do njih so upravičeni tudi po prenehanju delovnega razmerja, med drugim če delajo v Uniji do upokojitvene starosti (člen 72(2) Kadrovskih predpisov) [...]

Z Uredbo (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji nacionalnih sistemov socialne varnosti (UL EU L 166, 30.4.2004, str. 1-123) (v nadaljevanju: Uredba 883/2004/ES) je bila razveljavljena Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL EU L 149, 5.7.1971, str. 2) (v nadaljevanju: Uredba 1408/71/EGS).

V skladu s členom 11(1) Uredbe 883/2004/ES za osebe, za katere se uporablja ta uredba (zlasti državljane držav članic EU), „velja zakonodaja ene same države članice“, kot je določena v skladu z navedeno uredbo. To načelo, znano kot načelo

„nega sistema socialne varnosti“, je bilo določeno že v členu 13(1) Uredbe 1408/71/EGS.

Sodno prakso na tem področju je mogoče povzeti s sklicevanjem na sodbo Sodišča z dne 26. oktobra 2016, *Rijksdienst voor Pensioenen/Willem Hoogstad*, C-269/15, EU:C:2016:802 [...] (ni prevedeno), iz katere velja navesti naslednje:

To sodno prakso v okviru Uredbe 1408/71/EGS (člen 13(1)) je mogoče prenesti v okvir Uredbe 883/2004/ES (člen 11(1)) (glej na primer v tem smislu sodbo Sodišča z dne 18. januarja 2018, *Jahin*, C-45/17, EU:C:2018:18) [...] (ni prevedeno), kakor je poudarilo Sodišče, uradniki Unije „niso zajeti [...] s členom 48 PDEU, s katerim je Svetu zaupana naloga vzpostaviti sistem, s katerim bo delavcem omogočeno premagovati ovire, ki zanje lahko izhajajo iz nacionalnih predpisov s področja socialne varnosti, in ki jo je izpolnil s sprejetjem Uredbe št. 1408/71 in nato Uredbe št. 883/2004“ (glej v tem smislu sodbi z dne 3. oktobra 2000, *Ferlini*, C-411/98, EU:C:2000:530, točki 41 in 42, in z dne 16. decembra 2004, *My*, C-293/03, EU:C:2004:821, točke od 34 do 37; potrjeno s sodbo *Lobkowicz*, točka 35).

Posledično se zanje ne uporablja niti Uredba 883/2004/ES in še posebej ne njen člen 11(1) v zvezi z načelom uporabe ene zakonodaje.

Zato se je pojavilo vprašanje, ali se to načelo vseeno lahko za evropske uradnike po analogiji uporablja na podlagi določb prava **Unije**.

Tako je najprej navedlo, da „pravni položaj uradnikov Unije glede njihovih obveznosti na področju socialne varnosti torej zaradi njihove povezave, ki je zaposlitev pri Uniji, spada na področje uporabe prava Unije“ (glej točko 38 sodbe).

Ta zaposlitvena povezava za tožečo stranko ne obstaja od leta 2006, torej preden je Belgija od nje od leta 2007 naprej zahtevala plačevanje prispevkov za socialno varnost.

Iz navedenega sledi, da je uporaba načela uporabe ene zakonodaje po analogiji smiselna le, če gre za *delovno razmerje* z Unijo, na katerega bi se lahko ta uporaba nanašala, ki pa ne bi moglo biti zajeto z nobenim drugim sistemom socialne varnosti od tistega, ki izhaja iz člena 14 Protokola št. 7 in Kadrovskih predpisov.

V obravnavanem primeru pa ni namen uporabe belgijskega sistema socialne varnosti (socialni status samozaposlenih), da bi se nanašala na ali zajemala delovno razmerje tožeče stranke z Unijo ali, splošneje, „opravljanje poklicne dejavnosti v instituciji Unije“. Med tožečo stranko in Evropsko unijo prav tako med letoma 2007 in 2020 dejansko tudi ni bilo več nobene zaposlitvene povezave.

V tem primeru bi bilo torej treba smiselno uporabiti člen 11(3)(a) Uredbe št. 883/2004, ki določa uporabo zakonodaje kraja opravljanja dejavnosti.

V obravnavanem primeru je bila tožeča stranka v Belgiji dejansko samozaposlena od leta 2007 do leta 2020.

Tožeča stranka je predložila „[...]“ potrdilo Komisije z dne 16. septembra 2020, v katerem je navedeno, da je

„[s]kupni sistem zdravstvenega zavarovanja (SSZZ) [...] obvezen, velja 24 ur na dan po vsem svetu (nobena država ni izključena) ter v mejah in pod pogoji iz člena 72 Kadrovskih predpisov za uradnike Unije in v skladu s podrejenimi pravili, ki veljajo za SSZZ, zagotavlja povračilo stroškov zdravljenja vključenih oseb, njihovih zakoncev in otrok zaradi bolezni, hospitalizacije, materinstva ali nesreče. Sistem zagotavlja takojšnje kritje za že obstoječe bolezni, tako za bolnišnično kot za ambulantno oskrbo. V okviru zgoraj navedenih pravil krije tudi stroške zobozdravstvenih storitev[...]“, v katerem med drugim upravičeno odgovarja, da je „[...]“ Sodišče s **sodbo z dne [1]0. maja 2017** [Wenceslas de Lobkowicz proti Ministrstvu za finance in javne finance, C-690/15] presodilo, da

„za uradnike Unije [...] velja sistem socialne varnosti, skupen institucijam Unije, ki ga v skladu s členom 14 Protokola določita Evropski parlament in Svet z uredbami po rednem zakonodajnem postopku in po posvetovanju z institucijami (točka 36).

Ta sistem socialnovarnostnih dajatev je bil uveden s Kadrovskimi predpisi, v katerih so pod naslovom V, naslovljenim ‚Prejemki in dajatve iz socialne varnosti‘, natančneje v poglavjih 2 in 3 tega naslova, ki se nanašata na dajatve iz socialne varnosti in pokojnine, določena pravila, ki se uporabljajo za uradnike Unije (točka 37).

Pravni položaj uradnikov Unije glede njihovih obveznosti na področju socialne varnosti torej zaradi njihove povezave, ki je zaposlitev pri Uniji, spada na področje uporabe prava Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 13. julija 1983, Forcheri, 152/82, EU:C:1983:205, točka 9) (točka 38).

Obveznost držav članic spoštovati pravo Unije pri izvajanju svoje pristojnosti ureditve svojih sistemov socialne varnosti, kot je navedena v točki 34 te sodbe, torej zajema pravila, ki urejajo delovno razmerje, ki ga uradnik sklene z Unijo, in sicer določbe Protokola, ki se nanašajo na to razmerje, in določbe Kadrovskih predpisov (točka 39).

V zvezi s tem, prvič, ima Protokol, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 72 sklepnih predlogov, enako pravno veljavnost kot Pogodbi (mnenje 2/13 (Pristop Unije k EKČP) z dne 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, točka 161)(točka 40).

Po analogiji s členom 12 Protokola, s katerim je v korist Unije glede njenih uradnikov uvedena enotna obdavčitev plač, mezd in prejemkov, ki jih prejema od Unije, in ki zato določa oprostitvev nacionalnih davkov na te zneske, je treba šteti, da člen 14 tega protokola, ker je z njim na institucije Unije prenesena

pristojnost za določitev sistema socialne varnosti za svoje uradnike, pomeni, da sta obveznost vključitve uradnikov Unije v nacionalni sistem socialne varnosti in obveznost, da ti uradniki prispevajo k financiranju takega sistema, zunaj pristojnosti držav članic (točka 41).

Drugič, Kadrovske predpisi imajo, ker so bili uvedeni z Uredbo št. 259/68, vse značilnosti iz člena 288 PDEU, v skladu s katerim se uredba splošno uporablja, je zavezujoča v celoti in se neposredno uporablja v vseh državah članicah. Iz tega sledi, da morajo Kadrovske predpise spoštovati tudi države članice (glej v tem smislu sodbe z dne 20. oktobra 1981, Komisija/Belgija, 137/80, EU:C:1981:237, točki 7 in 8; z dne 7. maja 1987, Komisija/Belgija, 186/85, EU:C:1987:208, točka 21; z dne 4. decembra 2003, Kristiansen, C-92/02, EU:C:2003:652, točka 32, in z dne 4. februarja 2015, Melchior, C-647/13, EU:C:2015:54, točka 22) (točka 42).

[...]

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je zgolj Unija, in ne države članice, pristojna za določitev pravil, ki se uporabljajo za uradnike Unije glede njihovih obveznosti na področju socialne varnosti (točka 44).

Člen 14 Protokola in določbe Kadrovskih predpisov na področju socialne varnosti uradnikov Unije namreč glede njih izpolnjujejo, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 76 sklepnih predlogov, funkcijo, ki je podobna funkciji iz člena 13 Uredbe št. 1408/71 in člena 11 Uredbe št. 883/2004, ki zajema prepoved obveznosti uradnikov Unije, da prispevajo k različnim sistemom na tem področju (točka 45).

Nacionalna ureditev[...], na podlagi katere so dohodki uradnika Unije obremenjeni s socialnimi prispevki in dajatvami, ki so namenjeni posebej financiranju sistemov socialne varnosti zadevne države članice, torej krši izključno pristojnost, ki je prenesena na Unijo s členom 14 Protokola in upoštevni določbami Kadrovskih predpisov, zlasti določbami, ki določajo obvezne prispevke uradnikov za financiranje sistema socialne varnosti (točka 46).

[...]“

V zvezi z État belge (Belgijska država) je Sodišče v sodbi z dne 26. oktobra 2016 v enakem smislu odločilo, da:

[...]

„Zaradi celovitosti tega sistema kolizijskih pravil je nacionalnim zakonodajalcem vseh držav članic odvzeta pristojnost, da po svoje določijo obseg in pogoje za uporabo svoje zakonodaje, kar zadeva osebe, za katere ta velja, in ozemlje, na katerem učinkujejo nacionalne določbe (sodbe z dne 10. julija 1986, Luijten, C-60/85, EU:C:1986:307, točka 14; z dne 5. novembra 2015, Somova, C-103/13,

EU:C:2014:2334, točka 54, in z dne 26. februarja 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, točka 35)“ (točka 34).

„Od takrat, ko je bila z Uredbo Sveta (EGS) št. 2195/91 z dne 25. junija 1991 (UL 1991, L 206, str. 2) o spremembi Uredbe št. 1408/71 v člen 13(2) Uredbe št. 1408/71 vstavljena točka (f), pa se načelo ene zakonodaje uporablja tudi za delavce, ki so dokončno prenehali poklicno dejavnost“ (točka 38).

[...]

V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je vključitev tožeče stranke v belgijski sistem socialne varnosti za samozaposlene osebe brez pravne podlage.

Zato je treba toženim strankam naložiti, da to povezavo odpravijo...“;

Poleg tega je na strani 3 „praktičnega vodnika za povračilo zdravstvenih stroškov“ [...] (ni prevedeno) navedeno: „kdo so upravičenci SSZZ?“, [...] vključene osebe[...] upokoje[n]ci[...]“

Poleg tega je Christoph VERDUR v „komentarju (posameznih členov) Kadrovskih predpisov Evropske unije[“], Valérie GIACOBBO-PEYRONNEL, Bruselj, Emile BRUYLANT (str. 284) navedel naslednje:

„[...] **Pojem vključene osebe.** V okviru člena 72 Kadrovskih predpisov ima pojem vključene osebe širok pomen. Uradnik je namreč samodejno zavarovan s SSZZ. Na eni strani je upravičen do tega kritja tudi **po upokojitvi, če je bil zaposlen pri Evropski uniji do upokojitve [...]**“;

Nazadnje, iz pregleda navedene evropske sodne prakse je razvidno, da primer, kot je ta tožeče stranke, očitno še ni bil obravnavan;

Sicer pa je mogoče o vprašanjih glede morebitne krivde enega, dveh ali vseh treh sotoženih strank in s tem odškodnine poleg zgoraj zahtevanega povračila, kakor je bilo ovrednoteno, odvisno od primera odločiti le ob upoštevanju odgovora na vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je treba – kot skupaj podredno predlagajo tožeča stranka in sotožene stranke – predložiti Sodišču Evropske unije na podlagi člena 267(1)(a) in (2) Pogodbe o delovanju Evropske unije, [...] (ni prevedeno)

IZ TEH RAZLOGOV JE

SODIŠČE,

[...] (ni prevedeno) [običajna postopkovna navedba]

Sodišču Evropske unije na podlagi člena 267(1)(a) in (2) Pogodbe o delovanju Evropske unije postavilo vprašanje

„Ali načelo prava Unije, ki temelji na uporabi enega sistema socialne varnosti, ki velja za delavce – tako zaposlene kot samozaposlene, aktivne ali upokojene –

nasprotuje temu, da bi država članica stalnega prebivališča, kot v obravnavanem primeru, upokojenega uradnika Evropske komisije, ki je samozaposlen, obvezno vključila v svoj sistem socialne varnosti in v plačevanje izključno ‚solidarnostnih‘ prispevkov za socialno varnost, čeprav za tega upokojenega uradnika velja obvezni sistem socialne varnosti Unije in ta uradnik iz nacionalnega sistema, v katerega je prisilno vključen, ne prejema nobenih ugodnosti, niti v smislu prejemkov, za katere se plačujejo prispevki, niti tistih, za katere se prispevki ne plačujejo?‘;

Glavnega sodnega tajnika poziva, naj to vprašanje skupaj z listinami v spisih strank posreduje glavnemu sodnemu tajniku Sodišča;

Medtem se postopek prekine;

[...] (ni prevedeno)

Tako je razsodil enajsti senat Tribunal du travail francophone de Bruxelles (delovno sodišče v Bruslju za postopke v francoščini) [...] (ni prevedeno) [sestava senata]

[...] (ni prevedeno)

in razglasil na javni obravnavi 9.6.2022 [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT